

Evakuācijas ceļi un izejas.

Publiskā vai saimnieciskās darbības objektā, tā ugunsdrošības nodalījumā, objekta stāvā un telpā aizliegts atrasties:

vairāk par 50 cilvēkiem, ja ir viena evakuācijas izeja;

vairāk par 500 cilvēkiem, ja ir divas evakuācijas izejas;

vairāk par 1000 cilvēkiem, ja ir trīs evakuācijas izejas.

Ugunsdrošības noteikumos ir ieviests jauninājums, kas saistīts ar pieļaujamo cilvēku skaitu objektā. Objektu atbildīgajām personām iesakām izvērtēt savu objektu un nepieciešamības gadījumā ierobežot cilvēku skaitu objektā vai arī veikt pārplānošanu un ierīkot papildus evakuācijas izejas.

Ja evakuācijas ceļa brīvais platums ir 1 m, pa to atļauts evakuēt cilvēkus, kuru skaits nepārsniedz 50. Ja evakuācijas ceļa brīvais platums ir 1–1,2 m, pa to atļauts evakuēt 51–250 cilvēkus. Ja evakuējamo skaits no telpas vai no vienā stāvā izvietotām telpām pārsniedz 250 lietotājus, evakuācijas ceļa summārais platums katrām nākamajiem 100 lietotājiem ir par 50 cm lielāks. Ārstniecības un aprūpes iestādēs, ja evakuējamo cilvēku skaits pārsniedz 50, evakuācijas ceļa brīvais platums nedrīkst būt mazāks par 1,80 m.

Līdzīgi prasībām par evakuācijas izejām, ir ieviestas arī prasības evakuācijas ceļu platumiem. Arī no šīm prasībām ir atkarīgs maksimāli pieļaujamais cilvēku skaits objektā.

Durvis evakuācijas ceļos ir viegli atveramas no telpas iekšpuses bez aizkavējuma un šķēršļiem un ir apzīmētas ar 5.5., 5.6. un 5.9. zīmi ([pielikums](#)). Par aizkavējumu tiek uzskatīts jebkurš šķērslis, kas liedz atvērt durvis ilgāk par trim sekundēm.

Noteikumos tiek precīzi definēts, kas ir aizkavējums evakuācijas durvju atvēršanai – jebkurš šķērslis, kas liedz atvērt durvis ilgāk par 3 sekundēm.

Avārijas un evakuācijas apgaismojuma tīklus un ierīces uztur lietošanas kārtībā. Evakuācijas apgaismojuma (evakuācijas izeju izgaismoto rādītāju un evakuācijas virziena izgaismoto rādītāju) rezerves elektroapgādes elementi nodrošina tīkla darbību vismaz 30 minūtes. Evakuācijas izeju izgaismoto rādītāju un evakuācijas virziena izgaismoto rādītāju zīmes ir ieslēgtas pastāvīgi vai ieslēdzas evakuācijas laikā.

Visiem evakuācijas izeju izgaismotiem rādītājiem un evakuācijas virziena izgaismotiem rādītājiem jābūt aprīkoti ar lādējamiem akumulatoriem, kuri nodrošina ierīču darbību vismaz 30 min. Saskaņā ar iepriekš minētajām prasībām, izgaismotiem rādītājiem jābūt aprīkoti ar indikācijas diodēm, kas norāda ierīces un uzlādes darba stāvokli. Iesakām uzmanīgi pārbaudīt

jūsu objektā uzstādītās ierīces un noteikumu prasībām neatbilstošās ierīces būs nepieciešams nomainīt. Kā arī iesakām šīs ierīces regulāri pārbaudīt, atvienojot tās no elektrotīkla uz 30 min.

Evakuācijas ceļos aizliegts izvietot dekorācijas, apdares materiālus (spoguļus vai citus gaismu atstarojošus pārklājumus) vai apgaismes iekārtas, kas var maldināt cilvēkus evakuācijas laikā. Šā punkta prasības attiecas arī uz cilvēku evakuācijai paredzētajām durvīm;

Prasības vairāk attiecas uz naktsklubiem, saloniem un citām sabiedriskām vietām. Atbildīgajām personām nepieciešams stingri ievērot šīs prasības, jo evakuācijas laikā cilvēki ir ļoti satraukti, ja vēl papildus evakuācijas ceļos būs lietas, kas viņus dezorientēs vai maldinās, ir iespējamas ļoti nepatīkamas sekas.

Ugunsdrošībai lietojamās zīmes un signālkrašojums

Saimnieciskās darbības objektu un teritoriju nodrošina ar ugunsdrošības zīmēm MK 238 (1. pielikums), lai sniegtu informāciju par ugunsdrošības pasākumiem objektā. Izgaismota zīme, luminiscējoša zīme, gaismu atstarojoša zīme. Zīme ir no mehāniski izturīga un pret dažādiem darba vides un klimatiskajiem laikapstākļiem izturīga materiāla. Ja vides iedarbības vai citu apstākļu dēļ zīme zaudējusi krāsojumu, saprotamību, nozīmi vai bojāta vairāk par 10 procentiem, to atjauno. Papildus ir noteiktas arī zīmes ekspluatācijas prasības, pieļaujams bojājuma apjoms. No iekšpuses izgaismotā zīme ir ar indikāciju, kas norāda, ka tā ir ieslēgta un ka tai ir radies bojājums. Izgaismotai zīmei ar autonomu elektroenerģijas avotu pastāvīgā elektroenerģijas avota avārijas gadījumā jānodrošina gaismas izstarojums vismaz 30 minūtes. Izgaismotajās zīmēs ievietoto akumulatoru minimālais darba laiks ir 30 min., atsevišķiem modeļiem ražotāji paredz arī citus akumulatoru darba laikus – 60 min., 90 min., u.c. Pamatojoties uz to ka LVS 446 "Ugunsdrošībai un civilajai aizsardzībai lietojamās drošības zīmes un signālkrašojums" ir iekļauts piemērojamo standartu sarakstā Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.238 "Ugunsdrošības noteikumi" prasību izpildei, izgaismoto zīmju pārbaude ir jāveic ne retāk kā reizi mēnesī. Zīmi, kas norāda evakuācijas ceļu un izeju, kas paredzēta vismaz 50 cilvēku evakuācijai vai ja evakuācijas ceļš pārsniedz 20 m, nodrošina ar iekšējo apgaismojumu no pastāvīga un autonoma elektroenerģijas avota. Tiek noteiktas precīzas prasības attiecībā uz izgaismotām zīmēm, kas norāda evakuācijas ceļus un izejas. Tātad šādām zīmēm ir jābūt patstāvīgi ieslēgtām un nodrošinātām ar autonomu elektroenerģijas avotu. Zīmei, kura apzīmē ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietu, izmērs ir vismaz 200 x 200 mm. Noteikumi nosaka tikai minimālos zīmes izmērus, izmēri var būt arī lielāki, ja zīmi ir nepieciešams saskatīt no lielāka attāluma. Teritorijā uzstādītās zīmes, kas paredzētas ugunsdzēsības dienesta darbībai, pastāvīgi izgaismo vai tās ir gaismu atstarojošas. Attālums starp vienādas nozīmes ugunsdrošības zīmēm, kas uzstādītas teritorijā, nedrīkst būt lielāks par 60 m. Attālums no zīmes līdz ugunsdzēsības hidrantam vai ūdensņemšanas vietai nedrīkst būt lielāks par 20 m. Daudzos objektos nodrošināt pastāvīgu zīmju izgaismojumu varētu būt problemātiski, tamdēļ SIA "Tehnisko Risinājumu Centrs" iesaka pasūtīt zīmes ar atstarojošiem elementiem. Pasūtot zīmes, pievērsiet uzmanību noteikumos noteiktajiem maksimālajiem attālumiem, lielākos objektos iespējams būs nepieciešamas papildus zīmes. Ja ugunsdzēsības ūdensvada cauruļvada krāsojums neatbilst tā saturam (tas pastāvīgi nesatur attiecīgo vielu), vadības iekārtas vai noslēgarmatūras tuvumā tas tiek marķēts ar attiecīgā signālkrašojuma gredzenu pa cauruļvada aploci. Šobrīd, ugunsdrošības noteikumos un piemērojamos standartos nav noteikts ugunsdzēsības ūdensvada cauruļvada krāsojums, tādēļ ir grūti noteikt vai tas atbilst vai neatbilst prasībām. SIA "Tehnisko Risinājumu Centrs" speciālisti iesaka izmantot LVS 446, kur ir noteikta cauruļvadu signālkrašojuma pamatmarķējuma krāsa, gan identifikācijas signālkrašojuma gredzenu krāsa. Tiesa Ugunsdrošības noteikumos un LVS 446 ir noteikti atšķirīgi šo gredzenu izmēri. Lai rastu pareizāko marķēšanas risinājumu, iesākām konsultēties ar ugunsdrošības speciālistiem. Signālkrašojuma gredzenus izvieto ik pēc 4 m atkarībā no

cauruļvada posmu garuma, cauruļvada savienojumu vietās un abās pusēs pie vārstiem, aizbīdņiem, apkalpojamām iekārtām, sienām, pārsegumiem, kurus šķērso cauruļvadi, kā arī jebkurā citā vietā, kur marķējums ir nepieciešams. Cauruļvadus marķē ar plūsmas virziena norādi. Šā punkta prasības neattiecas uz publisku objektu, ja šie cauruļvadi šķērso objektu un uz tā nav noslēgarmatūras vai citu vadības mezglu. Noteikti precīzi marķējuma izvietojuma attālumi. Noteiktais attālums ir nedaudz atšķirīgs no LVS 446 prasībām, tamdēļ iesakām pieturēties pie ugunsdrošības noteikumu prasībām. Uz ugunsdzēsības sistēmas cauruļvada izvietoto ugunsdzēsības iekārtu vai vadības mezglu krāsojums ir sarkanā (piemēram, RAL-3001) krāsā. No noteiktās prasības izriet, ka visi ugunsdzēsības ūdensvada aizbīdņi, ventīļi un krāni būs jānokrāso sarkanā krāsā. Tās protams būs papildus izmaksas, rezultātā varēs viegli atšķirt ugunsdzēsības ūdensvada iekārtas no saimniecības ūdensvada iekārtām. 1., 7.2. un 7.3. zīmi "Piebrauktuve ugunsdzēsības transportam" (1. pielikums) izvieto ne augstāk par 2,5 m no teritorijas planējuma atzīmes. Zīmes minimālais izmērs ir 200 x 400 mm. Ir ieviesta jauna ugunsdrošības zīme ar konkrētām prasībām par izmēriem un izvietojumu. Zīmi paredzēts izvietot slēgtā vai iežogotā ražošanas un noliktavu objekta teritorijā pie vietām, kur atrodas ugunsdzēsības tehnikas pieslēgšanas ierīces objekta iekšējai un ārējai ugunsdzēsības sistēmai un pie ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietām, ugunsdzēsības rezervuāriem un atklātām ūdens tilpnēm. 4. zīmi "Vieta ugunsdzēsības transportam" (1. pielikums) izvieto pie objekta, kas ir augstāks par 10 stāviem, un vietās, kurās paredzēta autokāpņu vai autopacēlāju novietošana, lai nodrošinātu ugunsdzēsības un glābšanas darbus. Zīmes minimālais izmērs ir 400 x 400 mm. Prasības attiecas uz visām minētajām ēkām, gan uz dzīvojamām, gan biroju, gan arī citu lietošanas veidu ēkām. Lai noskaidrotu zīmes izvietošanas vietu, iesakām ēku pārvaldniekiem un atbildīgajām personām konsultēties ar ugunsdrošības speciālistiem.

Evakuācijas plāns.

Evakuācijas plāna minimālais izmērs ir 210 x 297 mm. Evakuācijas plānam ir grafiskā un teksta daļa.

Tiek noteikts minimālais evakuācijas plāna izmērs, kas atbilst A4 lapas izmēram. Evakuācijas plānus priekš lielākām telpām iesakām izstrādāt uz A3 izmēra lapām.

Evakuācijas plāna grafisko daļu izstrādā, pamatojoties uz būvprojekta arhitektūras daļas vai ēkas kadastrālās uzmērīšanas lietas stāvu plāniem (tehniskās inventarizācijas lietas stāvu plāniem), norādot:

evakuācijas izejas, evakuācijas maršrūtus un virzienus (piemēram, RAL-6032 krāsas nepārtraukta līnija ar virziena norādi);

evakuācijai un glābšanai izmantojamās kāpnes (piemēram, signālkrāsojums RAL-6032);

ugunsdzēsības un evakuācijas ārējās kāpnes;

ugunsdzēsības iekārtu un līdzekļu atrašanās vietas;

evakuācijas plāna izvietojuma vietu "Jūs atrodaties šeit" (apzīmē ar oranžu punktu);

manuālo ugunsdrošībai nozīmīgo inženiertehnisko sistēmu ierīču atrašanās vietas.

Noteikumos ir ierakstītas pamatprasības evakuācijas plāna izstrādāšanai, kuras iepriekš bija minētas LVS 446 un bija pieejamas tikai par maksu. Noformējuma krāsas toņi nav stingri noteikti, bet iesakām izmantot LVS 446 paraugā norādītās krāsas.

Evakuācijas plāna teksta daļā iekļauj īsu informāciju par rīcību ugunsgrēka gadījumā. Publiskā objektā, kurā var uzturēties ārzemnieki, evakuācijas plāna teksta daļu valsts valodā papildina ar tulkojumu angļu valodā un krievu valodā.

Šīs prasības arī ir pārņemtas no LVS 446, jauninājums ir teksta daļas valodu skaits – iepriekš bija nepieciešamas 3 valodas neskaitot valsts valodu, šobrīd ir noteiktas tikai 2, angļu un krievu valodas.

Evakuācijas plāns ir aktuāls, pārskatāms un izvietots katrā stāvā labi redzamā un apgaismotā vietā.

No prasībām izriet, ka jebkuras izmaiņas objekta telpu plānojumā, ugunsdzēsības inventāra izvietojumā vai izmaiņas manuālo ugunsdrošībai nozīmīgo inženiertehnisko sistēmu ierīču atrašanās vietās ir jāatspoguļo evakuācijas plānos, uzturot tos aktuālus.

Evakuācijas plānus izvieta evakuācijas ceļos, gaitenēs, starp izejām uz kāpņu telpu vai izejām no objekta. Attālums starp evakuācijas plāniem nedrīkst pārsniegt 40 m.

Ja stāva platība pārsniedz 1000 m², evakuācijas plānā norāda tikai tuvākos evakuācijas ceļus un izejas.

Prasība attiecināma uz lieliem objektiem un tagad nebūs nepieciešams evakuācijas plānā iekļaut visas stāva telpas, bet pietiks tikai ar to daļu.